

Spis rzeczy

Twórca i dzieło (<i>Jacek Kochanowicz</i>).....	5
Od redakcji	15
Przedmowa	19
Wstęp.....	23
 <i>Rozdział I Ciężar świata</i>	 27
Ludność świata: liczby, do których trzeba dojść	28
Przypływy i odpływy.....	28
Mało liczb	30
Jak liczyć?.....	33
Równość Chin i Europy	34
Ludność świata.....	35
Dyskusyjne liczby	36
Stulecia względem siebie	41
Niewystarczające dawne wyjaśnienia	42
Rytmy klimatu	44
Skala odniesienia	46
Miasta, wojska, floty	46
Francja przedwcześnie przeludniona	49
Gęstość zaludnienia a poziom cywilizacji	
Co jeszcze sugeruje mapa Gordona W. Hewesa.....	56
Księga ludzi i dzikich zwierząt	
Z wiekiem XVII kończy się ancien regime biologiczny.....	64
Równowaga zawsze bierze górę	64
Głód.....	67
Epidemie	71
Dżuma	74
Cykliczna historia chorób	78
1400-1800: długotrwały ancien regime biologiczny	80
Liczni przeciw słabym.....	82
Przeciw barbarzyńcom	83
Zniknięcie wielkich ludów koczowniczych przed XVII wiekiem	84
Podbój przestrzeni.....	88
Kiedy kultury stawiają opór	89
Cywilizacje przeciw cywilizacjom	91

<i>Rozdział II Chleb powszedni</i>	93
Pszenica.....	95
Pszenica i mniej ważne zboża	97
Pszenica i zmianowanie	101
Niskie plony, kompensacje i klęski	106
Wzrost plonów i zasiewy zbożowe.....	107
Lokalny i międzynarodowy handel zbożem	109
Zboże i kalorie.....	113
Cena zboża i poziom życia	117
Chleb bogatych, chleb i kasza biednych	120
Kupować chleb czy piec go samemu?	122
Pszenica jest królem.....	124
Ryż.....	125
Ryż uprawiany na sucho i ryż z ryżowisk	126
Cud pól ryżowych	128
Doniosłość ryżu.....	133
Kukurydza	136
Początki wreszcie nie budzą wątpliwości.....	136
Kukurydza i cywilizacje amerykańskie	137
Rewolucje żywnościowe w XVIII wieku	140
Kukurydza poza Ameryką	141
Jeszcze ważniejsze są ziemniaki	144
Kłopoty z jedzeniem cudzego chleba	146
A reszta świata?	147
Ludzie z motyką	148
A ludy pierwotne?.....	153
 <i>Rozdział III Wikt codzienny i luksusowy: jadło i napoje</i>	157
Stół: luksus i konsumpcja masowa.....	160
Luksus stosunkowo późny	160
Mięsożerna Europa	163
Po roku 1550 racja mięsna maleje.....	166
Uprzywilejowana Europa.....	169
Jedzenie za dobre, czyli ekstrawagancje stołu	172
Nakrywanie do stołu.....	173
Dobre maniere przy stole ustalają się powoli	175
Przy stole Chrystusa.....	176
Codzienny wikt: sól	177
Codzienny wikt: nabiał, tłuszcze, jaja	178
Codzienny wikt: „owoce morza”	181
Połowy dorsza	183
Po roku 1650 pieprz wychodzi z mody.....	186
Cukier podbija świat.....	190
Napoje i używki	193
Woda.....	193
Wino.....	196
Piwo	201

Cydr	203
Późna kariera alkoholu w Europie	204
Alkoholizm poza Europą.....	208
Czekolada, herbata i kawa	210
Środki stymulujące: sława tytoniu.....	219
Rozdział IV Zbytek i codzienność: mieszkanie, ubiór i moda.....	223
Domy na świecie.....	223
Kosztowne materiały budowlane: kamień i cegła	224
Inne materiały budowlane: drewno, ziemia, tkaniny	227
Budownictwo wiejskie w Europie	229
Domy i mieszkania miejskie	231
Wieś zurbanizowana.....	235
Wnętrza	237
Biedota żyje bez sprzętów	237
Cywilizacje tradycyjne, czyli wnętrza, które się nie zmieniają	238
Dwojakie umeblowanie w Chinach	241
W Czarnej Afryce	243
Zachód i różnorodność jego mebli	244
Podłogi, ściany, sufity, drzwi i okna	245
Kominek	248
Piecyski i piece	250
Od meblarskiego rzemiosła do próżności nabywców	251
Liczy się tylko całość.....	254
Luksus i komfort.....	257
Stroje i moda.....	258
Gdyby społeczeństwa nie były mobilne	259
Gdyby wszyscy byli biedni.....	260
Europa, czyli szaleństwo mody	262
Czy moda jest płocha?	266
Dwa słowa na temat geografii tkanin.....	269
Moda w szerokim sensie słowa i jej oscylacje o długim trwaniu.....	271
Co z tego wynika.....	275
Rozdział V Rozprzestrzenianie się technik: źródła energii i metalurgia	277
Problem zasadniczy: źródła energii	
Człowiek jako silnik.....	279
Zwierzęta robocze	
Silniki wodne i wiatraki	292
Żagiel we flotach europejskich	
Drewno, powszednie źródło energii.....	
Węgiel kamienny.....	303
Zakończenie	306
Żelazo: ubogi krewny.....	
Na początku, poza Chinami, metalurgia prymitywna	309
Postępy od XI do XV wieku w Styrii i w Delfinacie.....	311
Wczesne skupiska przemysłowe.....	313

Kilka liczb.....	314
Inne metale.....	315
<i>Rozdział VI Rewolucje i zapóźnienie techniczne.....</i>	<i>317</i>
Trzy wielkie innowacje techniczne.....	317
Pochodzenie prochu strzelniczego	317
Artyleria ruchoma.....	319
Artyleria okrętowa	320
Arkebuzy, muszkiety, fuzje	322
Produkcja i budżet.....	323
Artyleria w skali światowej	325
Od papieru do druku	327
Wynalazek ruchomej czcionki.....	327
Druk a historia	329
Osiągnięcie Zachodu: żegluga dalekomorska.....	331
Floty Starego Świata	331
Światowe drogi wodne.....	333
Prosty problem Atlantyku	334
Powolność środków transportu	340
Stałość szlaków	341
Co się działo na drogach.....	344
Żegluga śródlądowa	345
Archaiczność środków transportu: niezmiennosc i powolność	346
W Europie	347
Żółwie tempo, niska efektywność.....	348
Przewoźnicy i transport.....	350
Transport jako ograniczenie gospodarki	353
Wzloty i upadki historii techniki.....	354
Technika i rolnictwo.....	355
Technika sama w sobie	356
<i>Rozdział VII Pieniądz.....</i>	<i>360</i>
Gospodarki i pieniądze niedoskonałe	364
Pieniądze prymitywne.....	365
Handel wymienny w gospodarkach pieniężnych.....	367
Poza Europą: narodziny gospodarek pieniężnych i pieniądza metalowego	370
W Japonii i w imperium tureckim.....	370
Indie	372
Chiny.....	374
Niektóre reguły gry pieniężnej	378
Rywalizacja między kruszcami	379
Ucieczka pieniądza, oszczędzanie, tezauryzacja.....	383
Pieniądz obrachunkowy.....	385
Zasoby kruszców i tempo obiegu pieniądza	387
Poza gospodarką rynkową	389
Pieniądz papierowy i narzędzia kredytu.....	390
Stare praktyki.....	391

Pieniądze i kredyt.....	393
Lekcja Schumpetera: wszystko jest pieniądzem, wszystko jest kredytem . . .	395
Pieniądz i kredyt stanowią język	397
<i>Rozdział VIII Miasta</i>	<i>399</i>
Miasto jako jakie	399
Miasta najmniejsze i największe	400
Wciąż nie określony podział pracy	403
Miasto i przybysze, zwłaszcza biedacy	408
Patriotyzm lokalny miast.....	409
Na Zachodzie: miasta, artyleria i pojazdy.....	415
Geografia miast i ich powiązania	416
Hierarchie miast	421
Miasta i cywilizacje: przypadek islamu	422
Oryginalność miast Zachodu	424
Wolne światy	425
Nowoczesność miast.....	426
Czy formy miejskie Zachodu przyjęły jakiś model?	429
Różne drogi ewolucji	433
Wielkie miasta	437
Odpowiedzialność ponoszą państwa	437
Do czego służą?	439
Światy w nierównowadze.....	440
Neapol od pałacu królewskiego do Mercato	442
Petersburg w roku 1790	444
Podróż przedostatnia: Pekin	449
Londyn od Elżbiety do Jerzego III	455
Urbanizacja, zapowiedź nowego człowieka.....	462
Zakończenie.....	465
Przypisy	471
Indeks nazwisk.....	515
Indeks nazw geograficznych i etnicznych.....	525
Spis map i wykresów w tekście	542
Spis ilustracji	543